

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČNIKOVA ULICA 6 — TELEFON: 31-23, 31-25, 31-24, 31-26 in 31-28 — Zbiranje vseh denarnih opomb — Mesecni naročnina 12.— R.
EKSKLJUCIJSKO ZASTOPSTVO za oglaševanje v Kraljevini Italiji in v Italijanski vojni
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO
Reklamni pri poštno številkah zavezanec
Ljubljana št. 10-361
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO

Attacchi nemici respinti sul fronte meridionale

Eroica resistenza a sud-est di Biserta — 30 velivoli nemici distrutti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 10 maggio il seguente bollettino n. 1080.

A sud est di Biserta il nemico, facendo affluire sul fronte di combattimento nuove unità corazzate e appoggiando l'attacco con poderose formazioni aeree ha continuato ieri la sua azione contro le forze italo tedesche che si sono strenuamente battute. Solo dopo avere profuso nella lotta ogni energia, rimaste senza artiglierie e carri armati efficienti, esaurite le munizioni, le valorose truppe de asse operanti in questo settore sono state costrette di fronte alla soverchiante massa avversaria, a cessare la resistenza.

Sul fronte meridionale reinterati attacchi condotti dall'VIII armata britannica, dopo violentissima preparazione di fuoco, venivano respinti con forti perdite nemiche in uomini e materiali, le batterie della difesa distruggevano nove velivoli.

Palermo, Marsala, Messina, Reggio Calabria, Licata e Pantelleria sono state bombardate da massicce formazioni di quadrimotori che provocavano danni ingenti in Palermo, e di minor rilievo nelle altre la resistenza.

In corso di accertamento il numero delle vittime. 21 degli apparecchi incursori risultano abbattuti: otto dai nostri cacciatori, sette dalla caccia germanica e sei dalle batterie contraeree.

Odbiti sovražni napadi na južnem bojišču

Junaški odpor južnovzhodno od Bizerte — 30 sovražnih letal uničenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 10. maja naslednje 1080. vojno poročilo:

Južnovzhodno od Bizerte je sovražnik večerj pripeljal na bojno črto nove oklepne enice in podpiral napad z močnimi letalskimi oddelki; nadaljeval je večerj svojo akcijo proti italijansko-nemški silam, ki so se žilavo bile. Se, ko so v borbi izprale svojo silo, ostale brez topništva in zadostnih oklopnih voz ter potrošile strelivo, so bile vrle osne črte, delujoče v vsem odseku, prisiljene prenehati odpor nasproti nadmočni sovražni množici.

Na južni fronti so bili ponovni napadi britanske 8. armije po hudi topniški pripravi odbite z velikimi izgubami ljudi in vojnega blaga. Sovražnik je pri tem utrpel hude izgube. Obrambne baterije so uničile 9 letal.

Palermo, Marsala, Messina, Reggio Calabria in Pantelleria so bombardirali ogromni oddelki štirimotorikov. Ogromna škoda je bila povzročena v Palermo, v drugih krajih je škoda manjšega pomena. V teku je ugotavljanje števila žrtev. Pri napadih je bilo pokončenih 21 sovražnih letal, 8 so jih sestrelili naši, 7 nemški lovci, 6 pa protiletalsko topništvo.

Velik strateški pomen odpora osnih čet

Lizbona, 10. maja. s. Objektivne in uravnotežene sode o vojni v Tunisu je preobrazil »Diario da Manha«, ki pripominja predvsem, da je četam Osi navzile številni inferiornosti uspešno zakasnilo napredovanje sovražnika bolj, kakor se je mogel kdo nadejati. List opozarja na veliko strateško važnost tega odpora, ki je Osi omogočil, da so bili spopolnjeni in ojačeni njeni načrti za obrambo Evrope.

Carigrad, 10. maja. s. V pregledu položaja v Tunisu omenja general Erskinet v »Džumhuriyyet«, da so stvari potekale precej drugače, kakor so si Angloameričani lahko predstavljali po izkrcanju v francoski Afriki. Odpor italijansko-nemških čet v Tunisu, ki je trajal nad 6 mesecev, je omogočil Osi, da je zaključila organizacijo obrambe Evrope.

Epopeja čet Osi

Sofija, 10. maja. s. O padcu Tunisa in Bizerte po junaškem odporu italijansko-nemških vojakov, ki so branili stiherno ped pred vpadiškom, poudarjajo bolgarski listi, da novi položaj v Afriki v ničemer ne more vplivati na izid vojne. Po izkrcanju Anglo-

američanov sta si Italija in Nemčija zadali edini cilj, ovrzati kolikor mogoče invazijo sovražnika v ta ozemlja, da bi pridobili na časi za organiziranje obrambe evropske celine. Ta smoter je bil popolnoma dosežen. Pol leta so Angloameričani uporabljal ogromno število mož in ogromne količine potrebščin, da so lahko držali v šahu majhne italijansko-nemške sile.

Ostali listi označujejo tuniške dogodke za veliko epopejo čet Osi, poudarjajoč z občudovanjem, da se je vsak italijanski in nemški borec boril proti 10 in celo 20 sovražnikom, opremljenim z ogromnimi napadalnimi sredstvi. Podčrtavajo se tudi izredno krvave izgube, ki so bile zadane Angloameričanom.

Švicarsko občudovanje

Bern, 10. maja. s. Ves tisk obirno komentira dogodke v Severni Afriki ter jih skuša primerjati s prejšnjimi dogodki. »Bund« pripominja, da se še ne more reči, da je vojna v Afriki končana, ker se čete Osi še vedno bore. Gotovo je, da so opravile svojo nalogo obrambe kar najbolj odlično v tem afriškem predelu in omogočile pridobitev šestih mesecev časa za priprave in organizacijo obrambe Evrope. Spretnost in manevriranje in žilavost borcev sta kakovosti, ki so jih Italijani in Nemci pokazali ter vzbudili spoštovanje samega sovražnika.

»Bernar Tagblatt« poudarja, da so se morali zavezniki trdo boriti kilometer za kilometer, preden so dosegli Bizerto in Tunis. Da so se uveljavili jim je uspelo samo zaradi premoči, o kateri so neprestano tudi sami govorili. Med drugim je omeniti, da so čete, ko so se umikale in prepuščale ozemlje sovražniku, vzdikale: Vrnili se bomo!

Brzojavka agencije »Exchange« iz Tunisa priznava, da je italijansko-nemsko poveljništvo uspelo prestaviti bliskovito znatni del čet v ostale odseke. Tudi »Associated Press« mora v brzojavki iz New Yorka priznati, da je uspeh pripisati izredni premoči na ljudeh in materialu.

Občudovanje v Rumuniji

Bukarešta, 10. maja. s. Vojaški kritiki rumunskega tiska komentirajo operacije na tuniški fronti in soglasno občudujejo hrabrost italijansko-nemških čet. Kritiki »Cuvntula« poudarja, da so italijansko-nemške sile navzile ogromni premoči podaljšale svoj junaški odpor in najprvo zaustavile, potem pa zakasnilo izvedbo obširnih anglosaških načrtov.

gnali proti sovražnim eskadram, katerim so preprečili prilet nad izbrane objekte.

Duhovna strnjnost italijanskega naroda

Stockholm, 10. maja. s. »Afton-Bladet« objavlja komentarje italijanskega tiska o položaju v Tunisu in piše, da ni mogoče zanikati, da se italijanski narod pripravlja s stisnjenimi zobmi za napad na sovražnika, da mu bo zadel hude udarce. Italijanski narod je pripravljen na nove žrtve in nove napade, spriči katerih bo pokazal odprnega duha, ki mu je lasten.

»Allehand« posveča vso stran opisu naravnih in umetniških lepot sicilskih mest, proti katerim blazno besne zavezniški, ki s tem samo združujejo Italijane v še bolj strnjen blok.

Dan Vojske in Imperija proslavljen v Parizu

Pariz, 10. maja. s. Ob navzočnosti generalnega konzula Orlandinija in inspektorja fasije v Franciji, samselpokrista Marchandija ter funkcionarjev veleposlaništva in konzulata je bila proslavljena v Parizu vprico strnjene množice Italijancev obletnica ustanovitve Imperija. Po komemoraciji maltskega mučenika Borge Pisanija je inspektor fasijev tomalčil voljo vseh Italijancev po hrabri borbi do dosege zmage, ki bo omogočila zopetno osovjetitev Imperija.

Izjalovljeni sovjetski prodorni poskusi

Uspešna nemška obramba ob kubanskem mostišču — Uničene sovražne pomorske enice — 41 sovjetskih letal sestreljenih

Iz Hitlerjevega glavnega štana, 10. maja. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Ob kubanskem mostišču so se tudi večerj s hudimi izgubami izjalovili sovjetski poskusi za prodor, ki so jih uvedli z močnimi silami in po veliki topniški pripravi ter s podporo številnih oklopnih voz in letal.

Na ostali vzhodni fronti samo posamič bojna delovanja krajevnega pomena.

Skupine bojnih letal so stalno posegale v obrambne boje na kopnem ob kubanskem mostišču ter uničile v vodah okrog Temorjuka veliko število sovražnih čolnov za izkrcavanje. V drugih odsekih fronte so bili hudi letalski napadi usmerjeni na oporišča za dovoz ter čete in železniške transporte. V vodah visokega severa so nemška brza bojna letala potopila sovražno trgovsko ladjo srednje velikosti. V letalskih bojih in po protiletalskem topništvu je bilo večerj sestreljenih 41 sovjetskih letal. Pogrešana so 4 lastna letala.

Na področju južno od Bizerte je sovražnik znova napadel z mnogo močnejšimi oklopnimi silami, ki so jih podpirali tudi močni oddelki letalstva, naše čete, ki se tamkaj borijo do zadnjega naboja. Po porabi zadnje municije je junaški odpor naših hrabrih vojakov odnehal.

Na prostoru jugovzhodno od Tunisa in v južnem odseku fronte se nadaljujejo ogorčeni obrambni boji. Ponovni hudi napadi sovražnika so bili zavrnjeni z velikimi izgubami.

Nočni napad težkih nemških bojnih letal na pristaniško področje v Boni je povzročil velike požare v skladiščih in na ladjah. Pri napadih sovražnih letalskih sil na Sicilijo so uničili nemški in italijanski lovci ter protiletalsko topništvo 20 angleških in severnoameriških letal. V letalskih bojih so bili izgubljeni trije lastni lovci.

Pomen srditih bojov ob Kubanu

Nemške in rumunske čete vežejo velike sovjetske armade in jim neprestano povzročajo hude izgube

Berlin, 10. maja. s. V vzhodnem odseku kubanskega mostišča tudi večerj boljše- vikom ni uspelo navzile napadom v množicah streti odpora nemške pehote. Po hudih izgubah v prejšnjih dneh južnozapadno od Krimskje je sovražnik prestavil glavno točko svojih napadov zopet proti severu.

Brez prekinitve so se Sovjeti zaganjali z velikimi skupinami pehote, katere so podpirali topništvo ter močne skupine letal in tankov, proti nemškimi postojankam. Na neki točki je Sovjetom uspelo s premočjo uporabljenih sredstev razbiti borbeno črto. S protinapadi pa je bil sovražnik zopet po srditih borbah pognan na izhodiščne postojanke.

V hudih borbah so granate velikih kalibrov poglnele v zrak nekaj sovražnih tankov, tako da znaša število sovjetskih uničenih tankov v vzhodnem odseku kubanskega mostišča od 29. aprila naprej 169.

Berlin, 10. maja. s. Glede hudih obrambnih borb, ki potekajo že več tednov ob kubanskem mostišču, pišejo ponedeljski listi, da je namen nemškega vrhovnega poveljništva zaposlovati kar najbolj dolgo večino sovražnih oboroženih sil in zadajati nasprotniku tako občutne izgube, da bi bili prevrženi njegovi napadalni načrti v tem odseku in drugod. Neki vojni dopisnik piše o sedanjih operacijah:

Ozka fronta od Azovskega do Črnega morja je prizorišče hude, srdite in neprestane borbe, ki se ojačuje z novimi rezervami na obeh straneh. Lok od pristanišča Novorosijska do Azovskega morja, je komaj 120 km dolg, toda Sovjeti vendarle nemogoče stvari delajo, da bi se polastili te postojanke, kateri pripisujejo poseben pomen, kajti s tem bi bile logično izolirane na operirajoče rumunske čete in razbite v nadaljnem nemško-rumunske skupine, ki ta odsek branijo. Spričo tega se Sovjetom ne zdi nobena žrtev prevelika, samo da bi se polastili ozine Kerta. Vendar jim ni uspelo zasesti Novorosijska in tudi ne obkoliti v tej točki nemško-rumunske čete. Taktika branilcev obstoja v tem, da z razmeroma majhnimi silami obvladujejo številne napadalce, kateri obvladujejo poveljstvu tako manjkajo v drugih odsekih vzhodne fronte, kjer bi mu bili bolj koristni za bolj važne operacije. Nič manj kot pet sovjetskih pehotnih armad je zaposlenih v tem odseku proti branilcem, dve armadi pa podpirata borbo.

Nemško letalstvo je opravljalo izredno živahno udeleževanje tako proti napadalcem na kopnem kakor proti eskadram so-

vražnih letal. V aprilu so bile nad kubanskim mostiščem velikopotezne letalske bitke. Cele jate letal so bile pomejene z neba nad bojiščem. Bili so dnevi, ko je sovražnik izgubil do 90 letal na dan in bilanca za april se zaključuje z izgubo 650 boljševiskih letal.

V zadnjih dneh so Sovjeti obnovili svoje silovite napade in zaradi tega njih pomladanske ofenzive ni mogoče smatrati za zaključene. Često uporablja sovražnik v svojih ofenzivnih sunkih do 100 tankov hkratu in trdovratno vztraja v divjih napadih, čeprav se razbijajo ob nemških postojankah s strahovitimi izgubami. Malo kubansko mostišče, zaključuje nemški novinar, je postalo tako za boljševiske fronta skrajnega izrabljanja njih kopnih, pomorskih in letalskih sil.

Najvišje vojno odlikovanje za nemškega industrijca

Berlin, 10. maja. s. Na predlog maršala Göringa in ministra Speera je Hitler odlikoval državnega svetnika Pavla Pleigerja, generalnega direktorja tovarnen Herman Göring, kot prvega voditelja nemške industrije z vitezkim križem reda železnega križa za vojne zasluge z meči.

Nova japonska zmaga

Tokio, 10. maja. s. Japonski glavni stan poroča: Vojaške enice Japonske so po živahnih borbah zasedle Butidaung ob reki Maju. Japonske enice se naprej čistijo teren.

Izpričano prijateljstvo Italije do Turčije Govor veleposlanika Guariglie v Carigradu — Vsak Italijan je ponosen na bore v Afriki

Carigrad, 10. maja. s. Kr. veleposlanik Guariglia, ki je prvič prišel v Carigrad, je priredil v Italijanskem domu sprejem za italijansko zajednico. Predstavil ga je generalni konzul, nakar je veleposlanik govoril in rekel, da je ponosen, ker predstavlja pri turški vladi Vel. Kralja in Cesarja. Ponosen je tudi na mislo, katero mu je poveril Duce, da pospešuje in razvija italijanske politične interese v okviru prijateljstva, ki veže Italijo in Turčijo.

Vsakdo izmed nas — je nadaljeval veleposlanik — čuti ponos, da je Italijan, to je brat junakov, ki se že tri leta na kopnem, na morju in v zraku bore z vsem zagonom proti nasprotniku, ki je številnejši. Naši junaki branijo Afriko, ki je in bo neolčljivo povezana z Italijo. Vsakdo izmed nas čuti ponos, da je brat junakov, ki so se oprli zadnjega koščka afriške zemlje ter se bojujejo srdito v neenaki borbi, tako da jih mora sam sovražnik občudovati. S tem dodajajo novo slavo junaški tradiciji, katere je bilo v Italiji vedno v izobilju.

Po poklonitvi prebivalstvu, ki se že dolgo vedro in z zaupanjem upira barbarskim napadom sovražnika, kateri napela žene in otroke, cerkve in bolnišnice ter spomenike, je veleposlanik ugotovil, da živimo v junaških časih in da ima vsakdo, ki ima čast prispevati k borbi, pravico do ponosa.

Sv. oče birmal princeso Marijo Pižo

Vatikan, 10. maja. s. Sv. oče je na željo Vis. princa Piemontskega davi podelil birmo Vis. princesi Mariji Piži, prvorodni zvišenega princa in princese. Nate je opravil sv. mašo, med njo pa je princeso sv. oče prvič obhajal. Svetemu obredu so prisostvovali po slavnem katoliškem izročilu Savojske hiše zvišena roditelja in botra, vojvodinja Aosta vdova. Ceremonije se je z dostojanstvenimi papeškimi dvora udeležil tudi državni tajnik kardinal Maglione. Vis. princa Piemontskega je spremljal Kr. veleposlanik Italije grof Ciano.

Po svetem opravilu se je sv. oče vrnil v svojo zasebno knjižnico, kjer je kmalu nato v posebni avdiciji sprejel Vis. princa in princeso Piemontsko z novo birmo, kateri so se pridružili brat Vis. princ Vittorio Emanuele ter sestre princese Marija Gabriella ter Marija Beatrice in zvišena botrica. V spomin na nepozabni dogodek je Vis. princesa Marija Piža podarila Njegovi Svetosti ljubko darilo, katerega je sv. oče princesi povrnil z umetniškimi darilom. Z vsemi je sv. oče nato ljubeznivo govoril ter je izrekel svoje čestitke in voščila. Nato sta zvišeni princ in princesa obiskala Eminenco kardinala Maglionija, ki je zjutraj nato vrnil obisk v Kraljevi palači na Kvirinalu.

Tajnik Stranke sprejel sindikalske voditelje poljedelskih delavcev

Rim, 10. maja. s. Tajnik Stranke je sprejel v sedežu Littorija člane skupščine in narodni direktorji fašistične konfederacije poljedelskih delavcev, katere mu je predstavil predsednik Bignardi. Tajnika stranke je pozdravil zvezni predsednik in mu poročal o delovanju organizacije, nakar je tajnik PNF očrtal naloge, ki pripadajo v tem trenutku poljedelskim delavcem, poudarjajoč važnost prispevka energij, kateri so poklicani dati Domovini in orožju. Sindikalni voditelji poljedelskih delavcev so se nato poklonili v svetlišču padlih za revolucijo.

Minister Teruzzi na obisku v Leccu

Lecco, 10. maja. s. Iz Coma je s prefektom, zveznim tajnikom in pokrajinskimi zastopniki oblasti prisel v Lecco minister Teruzzi, ki se je podal v Dom fasija, kjer so ga sprejeli zastopniki oblasti, krajevni hierarhi in skvadristi. Minister je nato obiskal poklicne šole in pregledal organizacijo GIL-a. Zanimal se je za važno ustanovo, ki pripravlja specializirano učiteljsvo in izrazil svoje zadovoljstvo spričo doseženih uspehov. Nato je odšel v rezervno bolnico, kjer je zdaj središče po-habljenec, ter se pomudil ob bolnikih, ki jih je pohvalil in tolažil. Potem ko je položil lavorjev venec na spomenik padlim, je minister ob navdušenem vzklikanju Duceju zapustil Lecco.

Junaška smrt inspektorja PNF S. Ricottinija

Macerata, 10. maja. s. Truplo tovariša Severina Ricottinija, inspektorja pri albanski fašistični stranki, ki je padel pod uporniško roko v Albaniji izvršujoč svojo dolžnost, so v nedeljo pripeljali v Macerata in ga takoj nato položili v svetlišču padlih za Revolucijo v Domu fasija. Vso noč in ves dan večerj so ob krsti Severina Ricottinija, ki je bil 5 let tudi zvezni tajnik federacije bojovnikov fasije v Macerati, imeli častno stražo skvadristi, oficirji Milice, avangardisti in člani združenja Stranke. Ogromno ljudstva je ves dan defiliralo pred krsto. Pogreb je bil davi. Zvezni tajnik je v poslanici fašistom ob tej priliki poveljeval lik padlega, čigar duh je v nebesih junakov Domovine.

Bern, 10. maja. s. Uradno poročajo, da se je maršal Mannerheim, ki se je nekaj tednov mudil iz zdravstvenih razlogov v ticinskem Kantonu, zopet vrnil na Finsko.

Koncert virtuoza K. Vidussa v Ljubljani

Veliki mojster je žel za svojo dovršeno interpretacijo zahtevnih klavirskih skladb navdušeno priznanje

Ljubljana, 11. maja. Tretjič je koncertiral v Ljubljani. Karol Viduss je slavno ime, ki uživa evropski priznava. Njegov sloves je pritegnil pozornost našega glasbenega občinstva, ki se je v polno zasidani veliki filharmoni dvorani z zbran in zanimanjem divilo elementarni izvedbi težkih klavirskih skladb, ki si jih je bil izbral veliki mojster za svoj tretji ljubljanski koncert.

Prilje je s slovit Beethovnovi Sonato op. 10. Viduss je pokazal, da ni samo slajen tolmač klasičnih glasbenih vzorov in beethovnovski razpelnosti skladb, ampak nam je v naslednji skladbi, ki jo je napisal italijanski glasbeni tvorec L. Ferrar - Treccate (6 Etude), mojstrsko predložil niz silovitih delno impresionističnih delno zmerno sodobnih glasbenih nastroj, ki se dopolnjujejo v iskrih preskokih in ki dajejo interpretu obilo možnosti za virtuozno podajanje.

Do najvišje stopnje izvajalne moči pa se je vzpel Viduss v podajanju obeh težkih, zelo zahtevnih Chopinovih skladb (12 Etude op. 10 in op. 25). Ob njegovi igri smo čutili vibracijo duše nedosežnega klavirskega mojstra-skladatelja od lahkonostnih, prehitevanjih se domislekov in plesno ubranih zvokov pa do tiste chopinovsko značilne, v neskončne dalje odstrte zasanjanosti, ki nas zmerom tako močno

prevzame ter izpodbuja k vztrajno rastoči želji po uživanju teh prelestnih glasbenih vrednot. Skladba in igra sta se razraščali v vzporedno silovitost, plastično elementarnost, ob kateri smo globoko zajemali v ta neusahljivi virec večne glasbenosti ter črpali iz njega obilo estetičnega užitka. Tako zelo se je Viduss kot eden najznamenitejših chopinovcev približal osrednjemu žarišču genialnega snovanja občudovanega poljskega skladatelja, da se nam je zdelo tu pa tam, ko da se je iz verodostojnega izvajalca Chopinovih skladb pretvarjal v nekakšnega sooblikovalca teh pojmov, preččenih, kakor mračni snovitosti odmaknjenih tonov. Pod njegovimi bliskovitimi ročnimi prsti so sočno zorele Chopinove svojskosti in značilnosti.

Karol Viduss je pianist evropskega formata. Tehnične težave, ki jih je nakopičil v sinoti podanih skladbah, razpletla z nekako suvereno lahkotnostjo. Je neomejen vladar svojemu instrumentu. Odveč bi bilo naštevati odlike slavnega virtuoza, ki je v dovršenem oblikovanju tonov in vseh drugih tehničnih spretnosti svoje stroke pravi čarodej. Vse igranje je močan izraz njegove umetniške osebnosti.

Občinstvo se je oddolžilo gostu s toplim priznanjem. Viduss je ustregel želji svojih poslušalcev z mičnim dodatkom. Snotnji solistični večer je bil močno v ospredju letošnje glasbene sezone.

»Prima linea«

V soboto je izšla nova številka tednika Zveze bojevnih fašijev, ki je to pot posvečena predvsem vojakom in je izšla tudi v povečani obliki. Vsebinska te številke je prav zaradi tega še posebno pestra in zanimiva.

Na uvodnem mestu so v vidni obliki objavljene klene besede Duceja, ki jih je spregovoril dne 5. t. m. z balkona Beneške palače, potem pa je najlepši prostor posvečen izjavam Tajnika stranke Ekske. Scorce, ki jih je imel na zadnjem sestanku fašističnih hierarhov v Rimu. Med ostalo vsebino, ki je, kakor že rečeno, prikrojena predvsem za pripadnike Oborožene sile, je nanašanih cela vrsta kratkih sestavkov o trenutno najbolj perečih vprašanjih. Tako piše Luigi Licita o Italiji in Afriki, Francesco di Martino o največji žrtvi za domovino, Ernesto Capurso o Argonavti Kvarnera, Enzo Cataldi o zimi na Hrvaškem, Luigi Vita Lombardo o starih in novih narodih v Evropi, Euro Orciani o herojih morja, Oreste Casabonici o straži na fronti, Carlo Pedrol o doživljajih skvadristov bataljona »Nizza« v borbi proti upornikom itd. Kakor v vsaki številki, je tudi v tej zaključila lista posvečen delu v Zvezi. Med poročili čitamo obširno o proslavi druge obletnice ustanovitve Ljubljanske pokrajine in udeležbi številnega članstva pri vseh mogotnih proslavah na dan 3. maja. Številka je tudi to pot bogato ilustrirana, je pa uvrščena v njej tudi nekaj zabavnega čtiva.

Prijava tipizirane civilne obutve

Pokrajinski svet korporacij je izdal naslednje okrožnice:

Vse tvrdke, ki proizvajajo, prodajajo na deblu in na drobno tipizirano civilno obutv, morajo predložiti naslednje prijave:

1.) Producers: Vse proizvajalce tvrdke civilnih čevljev, bodisi zimskih, bodisi poletnih, morajo do 5. dne vsakega meseca prijaviti vse civilne čevlje, ki so jih izdelali. Od prijave dolžnosti so izvzeti samo čevlji za delavce iz usnja ali pa s lesnim podplatom, ki so bili izdelani od čevljarških obratov v skladu z veljavnimi določili. V prvi prijavi, ki jo je treba predložiti do 10. maja 1943-XXI, morajo biti označene vse količine čevljev, ki so bili izdelani v mesecu aprila, kakor tudi vse količine čevljev, ki so bili prej izdelani, pa so ob času prijave še v posesti posameznih tvrdk.

2.) Grosisti: Ti so zavezani enaki dolžnosti, ki pa je omejena le na prvo prijavo zgolj zimskih tipiziranih čevljev, katere se mora predložiti v istem zgoraj označenem roku. Grosisti morajo to prijavo predložiti na posebnem obrazcu, ki je predviden za proizvajalce tvrdke. Prijavne obrazce bo dobavilo Združenje trgovcev za Ljubljansko pokrajino v Ljubljani.

3.) Detajlisti: Tvrdke, ki se bavijo s prodajo čevljev na drobno, morajo prijaviti vse zimске tipizirane čevlje, ki jih imajo, na posebnih obrazcih, ki jih bo dalo tiskati in jih bo razdelilo Združenje trgovcev za Ljubljansko pokrajino v Ljubljani. Prijave je treba podati v dvojniki Pokrajinskemu svetu korporacij v Ljubljani, ki vrne en izvod potrjen prijavitelju.

Opozarjamo, da bo prodajalec, ki se ne bo ravnal po gornji odredbi, kaznovan v smislu naredb z dne 26. januarja 1942-XX, št. 8.

Sprememba voznega reda

Od ponedeljka 10. maja t. l. bo vozil na progi Metlika-Ljubljana vsak dan vlak št. 9214, ki bo odhajal iz Metlike ob 6.22, iz Novega mesta pa ob 7.53 ter bo prihajal v Ljubljano ob 10.5. Zato pa bo ukinjen od istega dne dalje na isti progi vlak št. 9218, ki odhaja iz Metlike ob 12.40, iz Novega mesta pa ob 14.13 ter prihaja v Ljubljano ob 16.38.

Prodaja blokirane blaga

Opazja se, da je v izlozih raznih trgovin razstavljenih z označbo cene mnogo produktov, kakor n. pr. likerji, parfemi, stekleni izdelki, keramika, usnjeni izdelki itd., katerih prodaja je sedaj blokirana. Razstavljeni takih predmetov, katerim so pristavljene listi z označbo cene, daje videz, ki ne odgovarja dejanskemu stanju, in zapeljuje v zmotu, vabeč na eni strani konzumente, ki ne poznajo dobro predpisov, k nakupu in zapeljujejo na drugi strani trgovce k prodaji.

Da se to prepreči, se odreja, da je treba k vsakršnemu blagu, čegar prodaja občinstvu je prepovedana in ki je razstavljenoznačaj ali znotraj trgovine, pristaviti poleg cene tudi listek z označbo »pod zaporo« ni v prodaji.

Opozarja se, da zadenejo prodajalce, ki se ne bodo držali gornje določbe sankcije, ki so določene v naredbi z dne 26. januarja 1942-XX, št. 8.

Iz Hrvatske

Imenovanja: Poglavitnik je imenoval do sedanjega državnega svetnika dr. Lovro Sušica za ministra in organizacijskega vodjo ustaškega pokreta, dosedanjega državnega svetnika dr. Joco Dumšića za pravosodnega ministra, dosedanjega organizacijskega vodjo ustaškega pokreta dr. Ljudevita Šola pa za državnega svetnika.

Založništvo »Velebit«: Založništvo »Velebit« v Zagrebu je bilo podprizvano. Odsele je podrejeno ministrstvu za narodno prosveto. Dohodki in izdatki ne bodo vključeni v državni proračun, pač pa pojde vse čist dobiček v državno blaginjo, morebitno izgubo bo pa krila država. Založništvo ima pravico izdajati poleg propagandnih tiskovin tudi dnevnike in revije.

Nova dela hrvatskih likovnih umetnikov: V izlozih salona Ullrich v Zagrebu so razstavljeni najnovejša dela hrvatskih likovnih umetnikov. To so dela, ki bodo krasila prostore hrvatskega poslanstva v Berlinu. Na pobudo ministra dr. Mile Budaka so bili izdelani načrti za notranjo arhitekturo palače poslanstva v Berlinu, krasnega poslopja, ki je bilo nekoč last grofov Panwitz in ki stoji v enem najlepšem delu Berlina v Grünwaldu. Načrte je izdelal prof. Ljubo Babjić, umetnine so pa pripravevali kiparji Avgustinčić, Turkalj, Rudolf Ivanković, Kerčić, Radauš in Kršenić, grafiki slikarji Babić, Velić, Hegeušić, prof. Tomašević, Prica, Sulentić, Mujadžić, Stupica in Benković ter arhitekti Župan, Hudoklin, Edo Kovačević in Huzjak.

Madžarski zgodovinar v Zagrebu: Na povabilo hrvatskega državnega zgodovinskega muzeja je prišel v petek v Zagreb iz Budimpešte zgodovinar Stefan Hadrovic s soprogo. Madžarski zgodovinar, ki je študiral na zagrebški univerzi, je v soboto zvečer predaval v Ljudskem vseučilišču o delu zgodovinarja Bajze, drevo bo pa predaval o literarnih stikih med Hrvatmi in Madžari.

3.331.979 kun za hrvatske ranjence: Ženski odsek hrvatske ustaškega pokreta je prejel od 5. aprila do 5. maja za hrvatske ranjence 3.331.979 kun.

Skrb za vojne invalide: Hrvatski Rdeči križ skrbi tudi za vojne invalide. Podpira jih z denarjem, pa tudi z obleko in perilom. V prvih štirih mesecih tekočega leta je potrošil Rdeči križ za ta namen nad 3.700.000 kun.

Veliki mufti za banjaške rezeve: Jeruzalemski veliki mufti Mohamed el Hussein se je mudil nedavno v Banjaluki, kjer je daroval za begunce 100.000 kun, za mestne rezeve za 50.000.

Uspeli hrvatskega pevca na Nizozemskem: Hrvatski operni pevec in bivši član hrvatske državne opere Nikola Bogdan, ki je študiral na slovečnem Mozarteumu v Solnogradu, je zdaj stalni član nemškega gledališča v Haagu, kjer nastopa z velikim uspehom.

Rumunski roman v hrvaščini: Slovečki roman največjega rumunskega romanopisca Livie Rebreanu je izšel nedavno v hrvaščini v zagrebškem založništvu A. Veljek. Naslov romana je »Plodovi zemlje« in v njem je prikazana rumunska vas, življenje in duša rumunskega kmeta, obenem pa tudi rumunske inteligence.

80letnica zagrebške mestne pilnarne: Eno najstarejših zagrebških mestnih podjetij je pilnarna, ki je bila zgrajena leta 1862 in je lani praznovala 80letnico svojega obstoja. Dolgo je zagrebška pilnarna životala in prešla ji je nevarnost, da bi morala obratovanje ustaviti, potem se je pa razvila v eno največjih in najdonosejših podjetij zagrebške občine. Stara pilnarna je imela na vogalu bivše Kukučičeve, sedanje Gunduličeve, ulice skromno enonadstropno poslopje, zdaj stojijo tam moderna štirinadstropna palača, kjer ima svoje prostore ravnanstvo pilnarne.

Poštni nabiralniki na zagrebških hišah: Pristojna oblast so odredile, da mora vsak hišni posestnik v Zagrebu namestiti za najemnika, stanujoč nad prvim nadstropjem, poseben poštni nabiralnik, ki bo dopisovalec vanj metali pisma. Za vsakega najemnika je treba namestiti poseben nabiralnik z imenom in priimkom in sicer v pritličju, da se pismonoše olajša delo. Rok za namestitev nabiralnikov je bil določen do konca aprila zdaj je pa podaljšan do 31. maja.

Pripravlja se velika cestna dela: Hrvatska pripravlja velika cestna dela, gradnjo modernih avtomobilskih cest. Glavna zagrebška tranzitivna avtobusna cesta bi bila zgrajena v južnem delu mesta blizu Save in določena bi bila samo za avtobusni in avtomobilski promet. Cesta bi bila široka 31 m, in sicer bi bil v sredini 9 m širok pas za brz promet, na vsaki strani pa po 7 m za krajevni promet v eno smer ter 1,5 m široka streza za kolesarje in 4 m široka pot za pešce. Najvažnejši del hrvatskih cest je cesta Zagreb-Podused, s katero bodo imele zvezo naslednje važne ceste: 1. avtomobilska cesta Maribor-Krapiška toplice-Podused z odcepom od Maribora dveh avtomobilskih cest, in sicer ene Graz-Dunaj, druge pa Celovec-Solnograd-Monokovo; 2. avtomobilska cesta Trieste-Ljubljana, Samobor-Podused; 3. moderna glavna cesta proti Samoboru za mešani promet; 4. moderna glavna cesta Hramica-Brežice; 5. cesta do Klanjca; 6. cesta Krapija-Ptuj; 7. Stubiške toplice, od koder bosta vodili dve cesti proti Zlataru in Ptuj, odnosno Marji Bistrici-Varaždinu in Madžarski.

Nov zakon o orožništvu: Stari zakon o organizaciji orožništva iz leta 1929, ki ni več ustrezen zahtevam in razmeram časa, je bil zamenjan z novim. Po njem je orožništvo podrejeno vjnomu ministrstvu, notranjemu ministrstvu pa je na razpolago samo še za vzdrževanje reda in miru v državi.

Razdelitev bivše južne železnice

Ljubljana, 12. maja.

Po pogajanjih, trajajočih skoraj štiri leta, je bil dosežen sporazum med Nemčijo, Italijo, Madžarsko in Hrvatsko glede družbe Južne železnice, ki se imenuje zdaj »Železniška družba Dunava, Sava, Adria« in ima svoj sedež na Dunaju. Pogajanja so se pričela po priključitvi Avstrije k Nemčiji l. 1938. Nova ureditev postavlja terjatve upnikov na novo podlago in ugotavlja obveznosti štirih imenovanih držav glede dolgov. Zadolžnica, ki so bile v obtoku 1. januarja 1942, so bile znova ugotovljene v skupnem znesku 86.835.550 zlatih frankov.

Nemški delež na obveznostih znaša 51,1, italijanski 28,7, madžarski 18,7, hrvatski pa 2,4%. Preko tega se je Italija zavezala plačevati letno še poseben znesek, ki se bo ugotavljal po železniškem prometu iz inozemstva in v inozemstvo, razvijajoč se v vseh smereh preko pristanišč Trieste in Fiume. Ta prispevek Italije se bo gibal med najnižjim v znesku 500.000 in najvišjim v znesku 1.000.000 zlatih frankov. Hrvatska bo morala zaradi prevzema bivših jugoslovanskih dolgov za odkup železnice Zagreb-Karlovac plačati znesek 100.000 zlatih frankov. Letna plačila bodo znašala ob upoštevanju teh razmer za Nemčijo 1.698.674, za Italijo 954.050, za Hrvatsko 79.781, za Madžarsko pa 591.710 zlatih frankov. Pogodba ostane v veljavi do leta 1968 in v nji je pomembna še določba, da si lahko pridobi vsaka država popolno lastninsko pravico do železniških prog družbe, spelnjanih po njenem ozemlju. Po tej določbi si bo lahko pridobila Nemčija popolno lastninsko pravico do važnih železniških prog, dolgih nad 1000 km.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Torek, 11. maja: Zaprt. Sreča, 12. maja, ob 17.: V času obiskanja. Zaključena predstava za šolsko mladino. Četrtek, 13. maja, ob 17.: V času obiskanja. Zaključena predstava za šolsko mladino. Petek, 14. maja, ob 15.: V času obiskanja. Zaključena predstava za šolsko mladino.

OPERA

Torek, 11. maja: Zaprt. Sreča, 12. maja, ob 18.: Madama Butterfly, Red Sreča. Četrtek, 13. maja, ob 18.: Prodana nevesta. Izven, Cene od 28 lir navzdol.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Torek, 11. maja: Mamert. DANAS NJE PRIREDITVE. Kino Matice: Harlem. Kino Sloga: Nepopolna ljubezen. Kino Union: Sedem let sreče. Kino Moste: Vesela prikazen in Fedora. Razstava del slikarja Edo Deržaja v Obersnelovi galeriji. Spominska razstava umetnin Ivana Vavpotiča v Jakopičevem paviljonu. Vodstvo po razstavi ob 17.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resliava cesta 1; Bahovec, Kongresni trg 12 in Nada Komotar, Vič-Tržaška cesta.

Sportni pregled

Še o tekmi Mars — Tobačna tovarna

Šele ko je bilo poročilo o nedeljski prvenstveni tekmi med Marsom in Tobačno tovarno že tiskano, smo zvedeli, da igralca Tobačne tovarne Roth in Kisel nista zapustila igrišča prostovoljno, temveč ju je sodnik izključil zaradi ugovaranja. To seveda spremeni naše mnenje glede teh dveh igralcev za to dejanje, dasi tudi ugovaranja sodnikom odločitvam in v skladu s pravili nogometne igre. Da sta zapustila igrišče prostovoljno, smo dobili vtis zato, ker je nekaj trenutkov izgledalo, da bo vse moštvo Tobačne tovarne nezadovoljno z enajstmetrovko odšlo z igrišča.

Cepprav zaradi pregrobo igre včeraj nismo imenovali nobenega imenoma, so mnogi mislili, da letijo naše besede samo na igralce Tobačne tovarne. Toda tudi med Marsoveci niso bila samo jagnjeta. Včeraj popoldne nas je obiskal srednji krilec Tobačne tovarne Januš in nam pokazal — zlomljeno desnico. Kdo je zakrivil nezgodo ne ve, v gneči ga je nekoč brenil. Poškodovan je bil že sredi igre, je pa kljub bolečinam vztrajal do konca. Glede vseh ostalih pripomb o nedeljski tekmi pa vztrajamo pri svojem poročilu, vendar je stvar za nas sedaj zaključena. Besedo ima nogometna zveza.

Iz hrvatskega športa

Prejšnjo nedeljo so dale prvenstvene tekme v Zagrebu naslednje rezultate: Gradjanski-Ferraria 7:0 (3:0), Hašk-ZET 8:2 (5:0), Concordia-Ličanin 5:2 (1:1) in Zeleznicar-Redarstveni 2:1 (0:0). Gradjanski igra sedaj, odkar je zopet na prvem mestu v tabeli, z mnogo več volje in poleta. Concordia je v krizi in je le težko premagala pogosto preostre Ličane. Haška ima najplodnejši napad. V dveh zaporednih tekmah so Haškovi zabili 18 zgoditkov. Tablica je sedaj jasno razdeljena v tri skupine. Vrh tvorijo Gradjanski, Concordia in Hašk, sredino Zeleznicar, Ferraria in Ličanin, na koncu pa sta osamljena Redarstveni in ZET.

Hrvatska nogometna zveza je odpovedala meddržavno tekmo z Bolgarijo, ki bi morala biti 6. maja. Hrvati so utemljili svojo odločitev s prekratnim rokom za priprave.

Hrvatska tableteniška zveza je pred dnevi sklenila meddržavno tableteniško tekmo med ženskim reprezentancama Hrvatske in Rumunije. Tekma je bila odigrana v Zagrebu v nedeljo. Pokalno tekmovalje zagrebških tableteniških moštvo se je končalo z zmago Uranie, ki si je zasluženo priborila naslov prvaka tega tekmovalja, saj je izgubila le eno tekmo. Drugo mesto je pripadlo I. HSTK, tretje Haški, nakar sledijo Uskok, Ličanin in Harambašić. Sedaj pripravljajo troboj Uranie, Haška in HSTK.

Spodnja štajerska

— Zivljenje in umiranje, v Laškem so se poročili Alojz Cepe z Marijo Jeler, oba iz Bukovžlaka ter Alojz Romih z Marijo Jurkovec roj. Zupanc, oba iz Kanjue. V St. Juriju sta umrla Mihael Zdobšek iz Dobja, star 61 let in Marija Podgoršek iz Pletovarji, v Dobrni je umrla Josipina Ruprecht iz Prešice, v Selnici ob Dravi so se poročili Robert Vizjak z Jožefo Zmogavec, oba iz Selnice ter Franc Ozanič z Rozo Tacer iz Grada.

Radio Ljubljana

TOREK, 11. MAJA 1943-XXI:

12.20: Plošče, 12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Italijanska glasba v narečju. — 13.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 13.10: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. — 13.12: Koncert: Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec. — Lahko glasba. — 14.00: Poročila v italijanski. — 14.10: Moderne pesmi vodi dirigent Zeme. — 14.45: Simfonična glasba. — 15.00: Poročila v slovenščini. — 17.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 17.10: Pet minut gospoda X. — 17.15: Plošče. — 17.45: Pisana glasba. — 19.30: Poročila v slovenščini. — 19.45: Politični komentar v slovenščini. — 20.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 20.20: Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec. — sodeleže sopranistinja Valerija Heybal — operna glasba. — 20.40: Orkester »Armonija«, vodi dirigent Segurini. — 21.10: Koncert za tristoletnico smrti Claudija Monteverdi-ja. — 22.10: Zanimivosti v slovenščini. — 22.20: Koncert Adamičevega orkestra. — 22.45: Poročila v italijanski.

SREDA, 12. MAJA 1943-XXI:

7.30: Pisana glasba. 8. Napoved časa — Poročila v italijanski. 12.20: Plošče, 12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Lahka glasba. 13. Napoved časa — Poročila v italijanski. 13.10: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.12: Orkestralno glasbo vodi dirigent Gallino. 13.45: Simfonična glasba. 14. Poročila v italijanski. 14.10: Klasični orkester vodi dirigent Petralia. 15. Poročila v slovenščini. 17. Napoved časa — Poročila v italijanski. 17.15: Koncert kmečkega tria. 17.35: Koncert sopranistke Marije Vemole. 19. »Govorimo italijansko« — poučuje prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Politični komentar v slovenščini. 20. Napoved časa — Poročila v italijanski. 20.20: Radio za družino. 21.05: Orkester vodi dirigent Rizza. 21.45: Koncert violinista Leona Pfeiferja — pri klavirju Bojan Adamič. 22.15: Lahko glasbo vodi dirigent Gallino. 22.45: Poročila v italijanski.

še vedno se bojimo slane

Sloves „ledenih mož“ in ali se moramo tudi letos bati slane sredi maja — Kako preprečimo škodo

Ljubljana, 11. maja. Včasih so bili ledeni možje mešanico le predmet šale. Kdo se je pa bal slane med njimi? Odkar smo pa vsaj obdelovalci vrtov, če ne celo »kmetovalci«, proučujemo vreme z vso resnostjo in začeli smo celo spoštovati stare kmečke vremenske reke ter pratiko z njenimi čudovitimi vremenskimi napovedmi. Z enako gorečnostjo razpravljamo o vremenu kakor kmetje, prav tako resno tožimo nad sušo, če dva dni ne dežuje, in se pritožujemo nad slabim vremenom, če kljub temu ne sije sonce. Lepo vreme in dež si želimo po naročilu ter zabavljamo nad slabo potrebo... Najbolje bi se nam morda zdelo, če bi deževalo samo ponoči, podnevi bi pa naj dan z dnevom sijalo sonce, da bi lahko delali na vrtu, kadar bi se nam zljubilo, a da bi nam tudi ne bilo treba zalivati. Toda vremena ni mogoče prirediti po željah kmetov, kaj šele po zahtevah mešanov. Ostane nam torej samo razpravljanje o vremenu, da ugotovimo vedno, kakšno vreme bo prihodnji dan ali prihodnje ure, da gledamo na toploter se se ježimo nad barometrom.

Zdaj se pa zdi nekaterim celo tragično resna zadeva proučevanje toplotera, ker se bojimo slane. Sloves »ledenih mož« je tako razširjen, da ga ni treba še posebej utrditi med mešanji; vsi vemo, da je zdaj zadnja nevarnost slane, ki bi tudi napravila veliko škodo. Marsikdo kljub temu prejšnje tedne ni upošteval posebnosti našega podnebja ter je hotel tekmovali z vrtnarji v južnih pokrajinah. Mnogi so že pred tedni posadili fižol, ki se je že v začetku tega meseca pokazal iz zemlje. Zopet drugi so pa sadili paradiznike celo aprila. Zdaj se upravičeno boje, da bo slana pobrala sadove njihovih trupa. Včasih slana pošteno osuši tudi krompir, ki si sicer navadno še opomore, fižol pa slana povsem uniči. Paradizniki in fižol so najbolj občutljivi za slano, česar bi se pa obdelovalci zemlje v mestu morali zavedati prej, da bi zdaj ne trepetali pred mrazom in bi se zjutraj ne ozirali s strahom na vrtove.

Toda tudi pri obdelovanju vrtov je treba nekaj tvegati. Kmet baje tvega največ izmed vseh, ki si služijo kruh z delom svojih rok. Vse, kar prepusti zemlji, da bi rodila, je zaupano naklonjenosti neba. Vedno je treba računati z uimami, ne le s slano, temveč tudi s sušo, premočnim deževjem točo, škodljivci. Zato je prav, da tudi obdelovalci vrtnikov kaj tvega in ne bo hujša nesreča, če jim bo posezel fižol. Vrtnarji kot dobri poznavalci vremena, so napovedovali že prejšnje tedne, da letos maja ne bo slane, češ, ozračje se je tako segrelo, da se ne bo več nevarno

ohladijo kljub nalivom. Zato so tudi nekateri priporočali obdelovalcem zemlje v mestu, naj za poskušnjo posade nekaj fižola že ob koncu aprila; če ostane, bo pridelek bolj zgoden, če pa rastlinice pozebejo, tudi ni takšna škoda.

Vrem »ledenih mož« je res zelo zanimivo, da mu lahko prevetimo posebno pozornost, četudi nas ne skrbi, da nam bo kaj posebej sredi maja na vrtovih. Aprila je vreme navadno še neustojljivo in tedaj se ne bojimo slane, ker še ne more nikjer napraviti večje škode. Bati smo se je pa letos, ker je sadno drevje cvetelo bolj zgodaj. Aprila se vreme tako hitro menjava, da burja ne hladi ozračja zelo dolgo ter da ni mnogo jasnih dni. Navadno se vrste tedni z južnim vremenom; ko oslabi depresija, ki romamimo nas ter črpa tople zrak s Sredozemlja in iz Afrike, že prihaja od Atlantskega morja drug ciklon. Letos teh posebnosti aprilskega vremena ni bilo; vreme je bilo nenavadno stalno in lepo. Dosedanje majniško vreme v prvi tretjini meseca je pa bilo povsem po starih izročilih. Jug nam je prinašal mnogo močnej in solnce se nismo mogli vseliti niti enkrat ves dan, čeprav je pritekal tople zrak z juga, se je vendar bolj in bolj ohlajevalo, ker ni bilo solnčnih dni. Zdelo se je, da se ledeni možje dobro pripravljajo na svoj prihod. Takšno vreme v prvi tretjini maja je pri nas tako navadno, da so svetniki Pankracij, Servacij, Bonifacij in še Zofija v njihovi družbi ni lahko dobili svoj sloves. Sredi maja se namreč vreme navdno ustali; po deževnih dneh se zjasni in ker so noči še hladne, ni nič posebnega, če dobimo še slano.

Zdaj se pa zdi, da smo največje nevarnosti slane prestali, kajti najhladnejši dan po deževju je bil včeraj, zato je bila največja nevarnost slane davi. Snodi so mnogi trdno računali, da bo davi slana ter so skušali zavarovati najnežnejše rastlinice. V resnici je mogoče preprečiti največjo škodo, če se malo potrudimo. O tem bi nam vedeli marsikaj povedati izkušeni zelenjadarji v Trnovem in Irakovem. Paradiznike lahko zavarujemo pred slano zelo preprosto — s papirnati pokrivali. Prav tako kaže pokriti s papirjem fižol. Pri nas na vrtovih pa ne kaže, da bi rastline varovali pozebe z dimom, kakor čelajo nekateri kmetje in vinogradniki na polji in v vinogradih; kurjoti gorivo, ki daje mnogo dima ter se bolj snodi kakor gori.

Upati smemo, da smo zadnje nevarnosti letošnje pomladne slane že prestali. Danes se bo ozračje že dobro ogrelo in jutrišnje jutro ne bo več tako hladno, čeprav bo ostalo ponoči jasno. Zdi se tudi, da »ledeni možje« ne bodo ohlajevali z dežjem ter da tudi Zofka ne bo mnogo prišla.

Iz pokrajine Trieste

Zvezni tajnik v Postumiji. Te dni je nadziral triestinski Zvezni tajnik v spremstvu Zveznega podpoveljnika GILA fašijo v Postumiji. Zatem si je ogledal dom GILA, ki ga zidajo. Zanimal se je za napredek stavbnih del.

Enzo Galbati govori v Verdijevem gledališču. V okviru proslave 9. maja je imel v triestinskem Verdijevem gledališču slavnostni govor o temi »Italija in Afrika« šef milicnega glavnega stana ekske. Enzo Galbati. V Monfalcone je govoril gen. Peter Pasquali, v Gradnu Ireno Umpergerje, v Postumiji prof. Edvard Funaioli, v Muggiji Josip Roverelli.

Srebrni mašinski jubilej ročanskega župnika. Te dni je daroval v ročanski župni cerkvi župnik mons. Franc Drius svojo srebrno mašo. Po končani maši so zapeli za hvalnico »Te Deum«. Na koncu so izvajali med slavnostno mašo Branchinovo mašo. Cosciolinjevo »Panis Angelicus«, Ricciove »Regina Coeli« ter Vodopisno »Ave Maria« za sopran in bas. Proslavni odbor je izročil slavljenču lep dar ki so mu ga poklonili verniki ročanske župnije.

Chopinov posve

Predpisi za usposobljenostni izpit učiteljev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, smatrajo za ustrezno, omogočiti službovalcem učiteljem, da dopolnijo svojo kvalifikacijo za usposobljenostni izpitom in s tem pridobijo izpitni list, ki je sestavljen iz sedanjimi razmerami, glede na veljačo ustrezne določbe, odreja:

Cl. 1. — Na solah Ljubljanske pokrajine od 1. aprila 1941-XIX kot suplenti ali začasní učitelji službujočim učiteljem se omogoča da najkasneje do 15. oktobra 1944-XXII pridobijo usposobljenost po predpisih doslej veljavnih določb, s spremembami po naslednjih členih.

Cl. 2. — Predsednik in člani izpitnih komisij ter njih namestniki imenuje z odlokom Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino. Poslovna doba poteče tem komisijam 15. oktobra 1944-XXII.

Cl. 3. — Kandidati morajo priložiti prošnjam poleg listin, ki se zahtevajo po zadnjih pravilnikih, zdravniško izprave, da so zdravi in brez kakih telesnih napak, ki bi ovirale izpolnjevanje učiteljske službe in, namesto potrdila o državljanstvu, domovinski list kake občine Ljubljanske pokrajine.

Cl. 4. — Za razne vrste izpitov določeni izpitni načrti se spreminjajo takole: a) namesto jugoslovanskega jezika in književnosti: slovenski jezik in književnost; b) namesto zgodovine Jugoslavije: zgodovina Italije in predgovorina Ljubljanske pokrajine; c) namesto solske zakonodaje, veljačaja v kraljevini Jugoslaviji: solska zakonodaja, veljačaja v Ljubljanski pokrajini, primerjana z italijansko zakonodajo in s solsko listino.

Cl. 5. — Pri običnem izpitu po členu 19. pravil z dne 30. septembra 1931 S. n. št. 35.449 bivše jugoslovanske vlade mora kandidat opraviti preizkušnjo iz italijanskega

jezika namesto preizkušnje iz drugega modernega jezika po izbiri.

Cl. 6. — Naslednje skupine iz člena 27. v prednjem členu omenjenih pravil se spreminjajo takole: I. Za kandidate po § 73. zakona o srednjih solah bivše jugoslovanske države: 1. skupina: slovenski jezik in književnost kot glavni, zgodovina Italije in predgovorina Ljubljanske pokrajine ali nemški jezik in književnost ali francoski jezik in književnost kot stranski predmet; 2. skupina: zgodovina Italije in občna zgodovina kot glavni, slovenski jezik kot stranski predmet; 3. skupina: nemški jezik in književnost kot glavni, slovenski jezik kot stranski predmet. — II. Za kandidate po § 93. zakona o učiteljskih bivše jugoslovanske države: 1. skupina: slovenski jezik in književnost kot glavni, zgodovina Italije in predgovorina Ljubljanske pokrajine ali nemški jezik in književnost kot stranski predmet; 2. skupina: zgodovina Italije in predgovorina Ljubljanske pokrajine kot glavni, zemljepis ali slovenski jezik kot stranski predmet.

Cl. 7. — Predsednik komisij se pooblašča, da določijo po prošnji kandidata dan za preizkušnjo tudi v drugem, nego v pravih določenem času ter ne glede na tamkaj določene roke, vendar pa se mora izpit opraviti do vstetega 15. oktobra 1944-XXII.

Cl. 8. Suplenti ali začasní učitelji, ki bi se mogli javiti k usposobljenostnemu izpitu in bi se ne javili, ali bi izpita ne napravili do vstetega 15. oktobra 1944-XXII, se takoj odpusti.

Cl. 9. — Ta naredba, s katero se razveljavljajo vse druge, nje nasprotujoče ali z njo ne združljive določbe, stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 6. maja 1943-XXI.

Visoki komisar Emilio Grazioli.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
KINO SLOGA
Visoka pesem ljubezni v prelepem filmu
Nepopolna ljubezen
V glavnih vlogah: Willy Fritsch, Gisela Uhlen, Ida Wüst in Liane Haid
Predstave ob 14., 15.50, 17.40 in 19.30; v nedeljo pa še ob 10.30

KINO UNION Telefon 22-21
Za smeh in kratek čas!
Priljubljeni dunajski komiki v italijanskem filmu
Sedem let sreče
V glavnih vlogah: Vivi Gioi, Elli Parvo, Hans Moser, Theo Lingner, Wolf Albach Betty in drugi
Predstave: ob delavnikih: ob 15.30, 17.30 in 19.30 ob nedeljah: ob 10.30, 15.30, 17.30 in 19.30 uri

KINO MATICA
Eden najboljših filmov sezone!
New York... mesto brez oddiha...
Sport, jazz, ljubezen!
HARLEM
V glavnih vlogah: Vivi Gioi, Massimo Girotti, Amedeo Nazzari, Osvaldo Valenti
Radi dolžine filma predstave ob 14.30, 16.30 in 19. uri

— Srečnosne številke. Pri žrebanju zakladnih bonov z zapadlostjo 15. febr. 1943 so bile izžrebane sledeče številke: V seriji Z dve nagradi po 100.000 lir za št. 314.265 in 938.637. Stiri nagrade po 50.000 lir za št. 358.289; 622.081; 745.291 ter 1.859.321. V seriji AA dve nagradi po 100.000 lir za št. 302.192 in 1.733.988. Stiri nagrade po 50.000 lir za št. 271.327; 563.086; 1.505.081 ter 1.971.395.

— Nesreče. V ljubljanski bolnišnici se zdravijo naslednji ponesrečenci: Janezu Zelezniku, 5-letnemu sinu posestnika z Vrhnice, je slomoreznica zdrobila desnico. — Ana Gorjup, 20-letna delavka iz St. Jurja, si je na slomoreznici obrezala prste desnice. — Majdo Pečarjevo, dveletno hčer služkinje z Iga, je konj brcnil v čelo. — Franc Trunkelj, 18-letni mizar iz Krke, se je vsekaval v levico.

IZ LJUBLJANE

— Najhladnejše majniško jutro. V tem mesecu še ni bilo tako hladno kakor davi, upamo pa, da je današnje jutro tudi najhladnejše, saj prihodnje dni ne bo moglo biti več tako hladno. Davi je znašala minimalna temperatura 30. Da ni bilo davi slane, je treba pripisovati sorazmerno visoki maksimalni temperaturi včeraj — znašala 16.6° — kljub temu, da dopoldne sonce še ni gredo in je bilo dopoldne precej vetrovno. Nevarnost slane je zdaj že minila in prihodnji dnevi bodo najbrž že znatno toplejši. Zračni tlak je precej narasel in menda se bo lepo vreme nekaj časa držalo.

— Pogozdovanje rožniških gozdov. Mestni gozdarji so v začetku letošnje pomladi kakor navadno pogozdovale mestne gozdove. Mestna drevnecnica ima vedno dovolj dreves in letos so jih imeli toliko, da so jih ponujali tudi zasebnikom po zelo ugodni ceni. Nekateri lastniki gozdov so v resnici nekoliko pogozdovali golčave, ki jih je zadnje čase vedno več, zopet drugi pa samo iskavajo — v vseh letnih časih, ne da bi mislili na prihodnost. Rožniški gozdovi so zelo trpeli in škoda ne bodo mogli tako hitro popraviti, čeprav bodo marljivo pogozdovali stalno, leto za letom.

— Iz Dravele iz Spodnje in Zgornje Šiške ter Dravele bo javno brezplačno obvezno cepjenje zoper koze v sredo 12. majnika popoldne. Starši iz Spodnje šiške naj prinese otroke ob 16. uri k cepljenju v ljudsko šolo v Sp. šiški, starši iz Zg. šiške naj prinese otroke k cepljenju ob 17. uri v ljudsko šolo v Zg. šiški, a starši iz Dravele in okolice naj prinese otroke k cepljenju ob 17.30 uri v gasilski dom v Dravljah. K cepljenju morajo starši prineseti vse otroke, rojene leta 1942 in tudi vse letos rojene, najmanj tri mesece stare otroke, prav tako pa tudi vse one otroke, pri katerih cepjenje doslej ni bilo uspešno. Starši morajo otroke prineseti ne glede na to, če določeno cepjenje ali ne. Seveda morajo k cepljenju prineseti okopane otroke v snažni obleki. Vse starše opominjamo, da je cepjenje strogo obvezno ter določeno uspešno cepljenje pismeno potrdilo, ki ga je treba dobro shraniti, ker ga bodo morali predložiti pri vpisu otroka v šolo. K pregledu je treba otroka prinesiti na iste prostore in ob isti uri drugo sredo 19. majnika. Vse druge je razvidno z razglasov na mestnih oglašnih deskah, na cerkvenih vratih in drugih vidnih prostorih.

— Iz Okrasitev z nedomačimi rastlinami. Nedavno je bilo pozivljenih več naprav z rastlinami, katerih domovina je drugod po svetu ter jih preizkušujemo pri nas bodisi v rastlinjakih ali pa vsaj kakor toliko toplih prostorih. Tako so postavljeni na stopnišču mestne hiše štirje lavorji s krasnimi okroglimi vrhovi in med njimi lepa feniksa izredne velikosti, na stopnicah Robbovega vodnjaka pa tri vitka drevesca — lavor in cipresi — kakor tudi trije zmajevci, znani najbolj pod imenom dracene. Eden, domala pet metrov visok, se ponaša prav zdaj z latovjem, sestavljenim iz preoblice drobnih cvetkov. Ta redkost vzbuja med mimo hodečimi ljudmi precej zanimanja, poornosti in občudovanja. Pravkar omenjena okrasitev stopnišča in stopnic z eksotičnimi rastlinami ali pa morebiti kdaj prej s kakimi drugovrstnimi ni nič posebnega, ker je navadna že dokaj let. Ravno isto moremo reči tudi o letošnji okrasitvi prostora pred uršulsko cerkvijo, kjer se razvrščeni po navadi stari v polkrogu in sredi stopnišča zopet oleandri. Za nekakšno novost pa smemo pač označiti to, da je okrašen hodnik nad bodočo ribarnico z desetimi, približno vsaj tri metre visokimi magnolijami v lesenih posodah. Drevesa z bori pitčimi (trdimi, svetlimi) listi, ki jim jih je uničil večina zimskega časa, so nameščena med stebri ob vodni strani. Ker bodo ta drevesa, ljubeča zlasti senca in toplo vlažnost, v tem prostoru obvarovana čim bolj sonca, si bodo gotovo do jeseni zelo opomogla, ozirno pa postala lepo zelena. In tudi nekako trikotni gredi ob stopniščih frančiškank

ske cerkve na Marijinem trgu nanata letošnje takšne podobe, kakršne smo bili vajeni v prejšnjih letih. Posajeni nista namreč več z enoletnimi cvetlicami, marveč na njih vidimo le po štiri oleandre, a med njimi nešteto mlajših dracen. Vzrok, da so se odločili pri mestni vrtnarji za to, da so nadomestili bolj navadne domače cvetlice s tujnimi rastlinami, utegne biti v tem, ker so nemara mislili, da takih rastlin preštevilni golobi, ki se vedro tu okoli sučejo, ne bodo tako škodovali, prav za prav jih pomendrali in oskubili, kakor so jih v tem nasedu dosledno še vsako leto. — V okras velikega vhoda pri vrtni palači sta bili postavljeni pred kratkim dve okrogli lavorjevi drevesi in šest manjših alov.

— Iz Dravele iz Spodnje in Zgornje Šiške ter Dravele bo javno brezplačno obvezno cepjenje zoper koze v sredo 12. majnika popoldne. Starši iz Spodnje šiške naj prinese otroke ob 16. uri k cepljenju v ljudsko šolo v Sp. šiški, starši iz Zg. šiške naj prinese otroke k cepljenju ob 17. uri v ljudsko šolo v Zg. šiški, a starši iz Dravele in okolice naj prinese otroke k cepljenju ob 17.30 uri v gasilski dom v Dravljah. K cepljenju morajo starši prineseti vse otroke, rojene leta 1942 in tudi vse letos rojene, najmanj tri mesece stare otroke, prav tako pa tudi vse one otroke, pri katerih cepjenje doslej ni bilo uspešno. Starši morajo otroke prineseti ne glede na to, če določeno cepjenje ali ne. Seveda morajo k cepljenju prineseti okopane otroke v snažni obleki. Vse starše opominjamo, da je cepjenje strogo obvezno ter določeno uspešno cepljenje pismeno potrdilo, ki ga je treba dobro shraniti, ker ga bodo morali predložiti pri vpisu otroka v šolo. Ce bi tedaj ne imeli potrdila o uspešnem cepljenju zoper koze, bi bili tudi še tedaj kaznovani. Vse drugo o cepljenju zoper koze je razvidno z razglasov na vseh mestnih oglašnih deskah, na cerkvenih vratih in drugih vidnih prostorih.

— Iz Onemogel in stare Ljubljane v mestnem zavetišču v Japljevi ulici je podaril 100 lir G. Tone Miklič, mesto svetja na krsto ge. Emilije Weber, soproge univ. profesorja. Mestno županstvo izreka dobrotniku najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih. Počastite rajne z dobrimi deli!

— Iz Prihodnjih dneh bodo tri javne produkcije šole Glasbene Maticе. Prvovali materinskega dne je namenjena VIII. letošnja produkcija, ki bo v petek, dne 14. m. ob 18. uri v mali filharmonični dvorani. V nedeljo, dne 16. m. ob 10. dopoldne ob 10.30 bo začela v veliki filharmonični dvorani IX. produkcija, katere spored bo v večini odigral solski orkester, pod vodstvom prof. Karla Jeraja. Del sporeda pa je v rokah absolventke klavirskega oddelka šole Glasbene Maticе ge. Bonzaka Maide. X. produkcija bo nato v sredo, dne 19. m. ob 18. uri v mali filharmonični dvorani. K sporedom posameznih produkcij se še povrnemo.

— Iz Bogato se vam povrne izdatek, ako si nabavite Sivevo Knjižgostvo. Knjiga je primerna za obiskovalce tečajev, zlasti pa za samouke. Mladina naj ne zamudi prilike, da se nauči knjigovodstva, ki ga

danes zahteva sleherni poklic. Knjigo dobite v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani.

— Iz Jutri jutraj, t. j. v sredo, dne 12. m. bo začela predprijava za XIV. simfonični koncert, ki se bo vršil pod vodstvom dirigenta D. M. Sijanec v Knjižarni Glasbene Maticе, in sicer takoj jutraj ob pol 9. uri. Na tem koncertu bo sodelovala slavna pianistka Rossana Orlandini - Bottai, ki bo izvajala klavirski solopart v Rahnmaninovem Koncertu za klavir in orkester. Poleg tega sta na sporedu Mancinelli z edlomkom iz suite Bineški prizori in Čajkovski s svojo Patetično simfonijo. Na koncert opozarjamo.

— Iz Razstava slik Ede Deržaja. V soboto je v Obratnovi galeriji odprta svoja razstava slikar Ede Deržaja. Obiskovalci so si z velikim zanimanjem ogledovali razstavljene umetnine, s katerimi je Deržaj znova potrdil, da je odlični akvarelist, pa prav tako slikar oljnatih podob. Slike z gore, pejsaji in tihožitja so smotno in okusno rameščena po stenah obeh prostorov, že omenjene galerije. — Razstava je odprta vsak dan nepretrgoma od 8. do 18.30.

— Iz Ravnateljstvo I. ženske realne gimnazije v Ljubljani (Ambrusev trg 8) — Lichtenhurthov zavod) poziva vse kandidatinje, ki nameravajo na tem zavodu pridobiti privatne izpite, da se nemudoma zglasijo v pisarni ravnateljstva.

— Iz Zadnja dneva Vavpotčeve retrospektivne razstave sta torej in sredo. Vabimo vse, ki jih zanima slovenske kulturne prireditve in ki si časovno urejenega pregleda Vavpotčeve umetnosti še niso ogledali, danes in jutri na obisk razstave. Portreti, krajine, kompozicije, cvetlična in druga tihožitja, graf ka, nudiijo, četudi v omejenem številu 130 eksponatov — saj namamo računati, da je resnična zapuščina gotovo več kot desetkrat večja — zadane pregled zrcetka, razvoja in vsika Vavpotčevega vsestranskega umetniškega ustvarjanja. — Denos prireditve je namenjen starostni preskrbi umetnikove vdove. Volstva v torek in vsredo ob petih.

— Iz Strokovno glasilo hišnih posestnikov. Sindikat hišnih posestnikov namerava zopet izdati strokovno glasilo »Moje domo«. Hišni posestniki, ki žele, da se jim list brezplačno dostavlja, naj to javijo po dopisnici Sindikatu hišnih posestnikov v Ljubljani, Ulica 3. maja št. 1-11.

— Iz Instruacije. — »Sovi (Turška) trg 5-III. Za razredne, privatne, nje in vsije tečajne ter završne izpite na srednjih in strokovnih solah pripravljamo trikrat po dve uri tedensko, kakr tudi instruiramo dijake medeno po dve uri v vseh predmetih in posamezno za izrek honorar. Prijave vsak dan od 8-12 in od 14-18: Novi (Turška) trg 5-III Instruacije.

— Iz »Službenega lista«. Službeni list za Ljubljansko pokrajino kos 37, z dne 8. maja 1943-XXI, objavlja naredbo Visokega Komisarja: rok in predpisi za učni usposobljenostni izpit in odločbo Visokega Komisarja: imenovanje župana v Logatcu.

Otvoritev zanimive razstave pisatelja in slikarja

Edo Deržaj je po daljšem času postavil na ogled lepo zbirko svojih najnovjših akvarelov in olj

Ljubljana, 11. maja
V soboto popoldne je bila v zgornjih prostorih Obratnovelove galerije na Cesti Arielle Rea tiho in brez posebnih priprav odprta zanimiva umetnostna razstava najnovjših del med našo kulturno javnostjo že dobro znanega in priljubljenega slikarja Ede Deržaja. Kljub temu in kljub dejstvu, da se umetnostne razstave pri nas v zadnjem času ne samo vrste, temveč dobe vedno več, so s svojo prisotnostjo počastili otvoritev nekateri odličniki, med njimi za Narodno galerijo predsednik dr. Fran Windischer in za mestno občino načelnik kulturnega oddelka mestne občine dr. Fretner. Nadalje je bilo prisotnih mnogo stanovskih tovarišev in ostalega občinstva. O razstavljanih delih so se vsi zelo pohvalno izrazili.

Prijatelji upodablajoče umetnosti se nedvomno še spominjajo zadnjega Deržajevga nastopa v razstavnem prostoru palače »Bata«. Takrat je doživel mladi književnik in slikar, ki ga lahko upravičeno tudi imenujemo »častilca planine«, prodoren uspeh. Pridobil si je tudi lepo število prijateljev in občudovalcev, ki si ga bo sedaj nedvomno povečal.

Sedanja slikarska razstava Ede Deržaja obsega 49 slik, ki zavzemajo ves razpoložljivi prostor v obeh razstavnih prostorih. Pri tem je opaziti razveseljivo dejstvo, da je od vseh na ogled postavljenih del samo 18 olj, vsa ostala pa so akvareli. V nekaj tednih se je že tretji slikar »opogumil« in razstavil to »manjvredno« blago, zato ni dvoma, da bo akvarelna tehnika po nastopu akad. slikarja Ivana Kosa in dr. Roberta Hlavatyja, če še ni, vsaj z Deržajem dokončno dvignjena na zaslužno raven. Naj se povrnemo k slikam.

Akvareli so: »Ljubljana« (štev. 19), »Bohinj« (20), »Izvir Bistrice« (21), »Jesen« (22), »Pod mostom« (23), »Barje« (24), »Sava« (25), »Brazde« (26), »Triglav« (27), »Kolumbo« (28), »Pomlad na Barju« (29), »Zajamovci« (30), »Široka peč« (31), »Nad Stapcami« (32), »Po dežju« (33), »Storžič« (34), »Večna pot« (35), »Stan« (36), »Pri

Igu« (37), »Rože na oknu« (38), »Koze« (39), »Iz Karavank« (40), »Na Grošovem hribu« (41), »Krsteniški Stog« (42), »Samota« (43), »Juljske Alpe s Karavank« (44), »Fužine« (45), »V Logu« (46), »Mimoze« (47), »Pod Storžičem« (48), in »Na Glinah« (49); olja: »Ob Večni poti« (1), »Stara hruska« (2), »Uskovnica« (3), »Na Robu« (4), »Cvetlice« (5), »Bohinjska« (6), »Bohinjsko jezero« (7), »Pomlad na Kravavcu« (8), »Ticariča« (9), »Pod Silco« (10), »Večer« (11), »Rovti« (12), »Kranjska gorra« (13), »Planina pred Nevitno« (14), »Jalovec« (15), »Bajta« (16), »Golobje« (17) in »V. Janez« (18).

Kakor vidimo, je slikar postavil na ogled same motive, ki so našemu občinstvu zelo všeč, in pričaral v tesen, zaprt prostor delo dobro znanih planin. Na razstavi to pot ni tihožitij in podobnega. Ze takoj po vstopu v razstavne prostore je obiskovalec prijetno presenečen, globoko zadira zdrav in svež gorski zrak, ki ga imajo znane in priljubljene planine v izobilju...

Najnovejša slikarska razstava Ede Deržaja je, kot rečeno, v zgornjih prostorih galerije na Cesti Arielle Rea. Odprta je vsak dan dopoldne in popoldne in bo trajala do 30. t. m. Ogled razstave, o kateri bomo še poročali, toplo priporočamo.

VABILO

na redni občni zbor

RUDARSKE ZDRUŽBE »OTOČEC«, ki bo dne 29. maja 1943 ob 10. uri v gradu Turn-Kodeljevo.

Dnevni red:

1. Poročilo ravnateljstva.
2. Predložitev bilance za 1942.
3. Revizjsko poročilo in podelitev absoluturja.
4. Volitve.
5. Sklepi o nadaljnjem poslovanju.
6. Slučajnosti.

Ljubljana, dne 10. maja 1943.

Ravnateljstvo.

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik štev. 9, ki velja po naredbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino ljubljansko naslednje cene na drobno (z všteto trošarino):

1. Kruh iz enotne moke v kosih do 400 g 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire; testenine iz enotne moke 3.90 lire za kg; enotna pšenčnina moka 2.70 lire; enotna koruzna moka 2.20 lire; riž navadni 2.70 lire; fižol 6 lir za kg.
2. Jedilino olje (olivno) 14.70 lire za liter; surovo maslo 28.40 lire za kg; slanina soljena 19 lir za kg; mast 17 lir za kg.
3. Kis, 4% vinski 6.35 lire za liter.
4. Mleko 2.50 lire za liter; kondenzirano mleko v dozah po 880 g 15.90 lire za dozo, v dozah po 385 g 7.55 lire za dozo.
5. Sladkor: sladkorna sipa 8.25 lire za kg v kockah 8.35 lire.
6. Mehka drva, razžagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 33.60 lire za sto: mehki robanci (zamanje), približno 1 m dolgi, franko mestno skladišče 40 lir za sto; trda razžagana drva 40 lir za sto; enotno milo, ki vsebuje 23-27% kisline 4.10 lire za kg.

DARMOL
Contro la stitichezza
proli zapetju

MALI OGLASI

ALI RES SE NE VESTE, da vam oglas v »Slovenskem Narodu« odzvamne Vase skrb? Ce iscate službo ali stanovanje, ce želite karkoli kupiti, se obrnite na oglašni odtelek »Slovenskega Naroda«! Ki vam bo s penenim oglasom izpolnil željo.

TRAJNO ONDULACIJO za 6 mesecev v modernih frizurah vam napravi »Salon Merlak«, Sv. Petra cesta št. 76.

Čebele nas hranijo, a ne z medom

Izreden pomen čebelarstva za opraševanje rastlin, zlasti za sadjarstvo

Ljubljana, 10. maja.

Ko govorimo o čebelarstvu in njegovih koristih, ne smemo misliti zgolj na pridobivanje medu in voska. Med in vosk sta nam navržena. Toda to spoznanje še ni prodrla povsod, zato čebelarstvo pravilno ne presojamo ter ne cenimo in ga tudi ne pospešujemo ter podpiramo kakor bi ga morali. Čebele so izrednega pomena za prehrano, a ne zato, ker nam dajejo med, ki je sicer pomembno živilo, temveč, ker so nepogrešljive pomočnice v kmetijstvu: nekatere rastline bi brez njih sploh ne bile oprašene tako, da bi imele pomen za kmetijstvo, kar velja predvsem za jablane. Zaradi tega bi bilo treba pospeševati in vzdrževati čebelarstvo, čeprav bi se nam zdelo »pasivno«, to se pravi, čeprav bi bili z rejo večji stroški kakor dohodki prodanega medu in voska. To je zdaj še treba dokazovati, četudi so učenjaki in strokovnjaki že dokazali, da je čebelarstvo največjega pomena za druge kmetijske stroke. O tej priliki opozarjamo na prispevke v zadnji številki Slovenskega čebelarja prav o tem predmetu; iz podatkov, ki jih posnemamo, je razvidno, da opravlja čebela izredno pomembno ter potrebno nalogo za prehrano ljudi.

Sadjarjski uspehi — zasluga čebel

»Slovenski čebelar« posnemal članek iz nemškega čebelarstva glasila, ki piše o sadjarstvu in čebelarstvu na Sp. Štajerskem, Gorenjskem in Koroškem. Pisec pravi, da je bila lani v teh pokrajinah izredno dobra sadna letina ter da so izvozili na tisoče vagonov sadja v severne kraje. Sadje je pa med vojno še posebno pomembno ter dragoceno živilo, kar se je izkazalo posebej l. 1917. Zakaj je bila sadna letina tako dobra? Bilo je ugodno vreme, a sveda so tudi napredni ter delavni sadjarji mnogo pripomogli, da je dreve tako dobro rodilo. Toda ne smeli bi pozabiti tudi navadno prežitih sodelavcev sadjarjev — čebel. Sadjarjski uspehi so pogosto glavna zasluga čebel. Čebele oprašujejo cvetje dreves, ki ter opravijo veliko delo, ki bi ga ne nihče drugi. Ze pred 150 leti je učitelj K. Sprengel opazoval opraševanje rastlin po čebelah ter dokazoval, kako pomembno nalogo opravljajo čebele. Sprengel je objavil dva spisa o opraševanju rastlin v letih 1793 in 1811. Toda znanost je ta spisa, ki sta vprav epohalnega pomena, prezrla. Niti zdaj še ni dovolj prodrla spoznanje, kako pomembno je čebelarstvo za opraševanje rastlin. Večina ljudi še vedno misli, da ima čebelarstvo pomen samo za pridobivanje medu in voska. Zato sodijo, da čebelarstva ne kaže podpirati, če nam ne obeta dovolj medu. Mislijo, da je čebelarstvo »lukrus«, če čebele ne zberejo niti toliko medu, da bi se lahko same prehranile in jim je treba še dokupovati hrano. Ze Sprengel je zapisal, da pridobivanje medu in voska ni glavni namen čebelarstva — očitno ne more biti — temveč da je treba čebele rediti predvsem zaradi opraševanja rastlin; dejal je, da bi morala država zaradi tega vzdrževati stalno vojsko čebel.

Čebelarstvo so nekdanj cenili

V starih časih, ko sicer ni bilo še dognanj o opraševanju rastlin, so vendar zelo cenili pomen čebelarstva. Iz zgodovine čebelarstva je znano nekaj dobrih zakonov, ki so podpirali rejo čebel. Tudi vlada Marija Terzije je z učinkovitimi ukrepi pospeševala čebelarstvo. V starih časih se jim je čebelarstvo zdelo posebno pomembno, ker se niso izdelovali sladkorja iz sladkorne pese. Rastlinski voski in sladkorna pesa sta znana šele dobrih 200 let. Dandanes pa seveda čebelarstva ne moremo več preostajati kakor so ga pred stoletji. Zaradi pridobivanja samega medu bi ga težko zagovarjali v večjem obsegu, čeprav tudi zaradi tega ni tako zelo pomembno. Sladkor je res cenejši, a v marsikaterem pogledu se ne more primerjati z medom, saj med vsebuje mnoge dragocene snovi, ki jih ni v čistem sladkorju.

Jablane bi ne rešile, slab pridelek ajde

Jablane bi pogosto sploh ne rodile, če bi ne opravile svojega dela čebele. Cvet jablane je takšen, da opraviš brez pomoči čebel pogosto ni mogoča. V eter tudi ne pomaga primerno opraševati cvetja jablan, ker je cvetni prah jablan lepiliv. Cvetni prah se prijemlje čebel na dlavicah trupa. Čebele opravijo velikansko delo, ker je treba obiskati nešteto cvetov. Pri tem je treba še upoštevati, da se le približno vsak deseti cvet opraš. Ze nešteto krat so znanstveniki dokazali, da sadno dreve zelo slabo rodi, če pri opraševanju ne sodelujejo čebele. Z zanesljivimi poizkusi, tako da so posamezne cvetoče veje dobro zavarovali pred žuželkami, medtem ko so na drugih vejah čebele lahko opravile svoje delo. Si-

cer so se pa tudi preprosti sadjarji in čebelarji lahko že večkrat prepričali, da sadno dreve zelo slabo rodi, če čebele ne morejo nanj na pašo, ko cvete. V Slovenskem čebelarju pripominja neki čebelar in sadjar, da je sam imel že dobre izkušnje ter se je prepričal, da so rodile same tiste jablane, ki so bile dovolj blizu čebelnjaka, da so lahko čebele opravile svoje delo v kratkih urah lepega vremena.

Zdaj pa pomislimo, da je bilo lani po večini lepo vreme, ko je cvetelo sadno dreve ter da so bile čebele dovolj dolgo na paši in dreve je tudi dobro rodilo, ne le lepo cvetelo. Dokazano je tudi že dolgo, da ajda dobro obrodí le, če jo lahko obiskujejo čebele, ko cveti. Blizu čebelnjakov ajda rodi navadno mnogo bolj kakor na poljih, kamor ne leta toliko čebel. Tako je n. pr. dognano, da je dala njiva, oddaljena pol kilometra od čebelnjaka, po 483 kg ajde, na enako velikem in dobrem zemljišču, a oddaljenem polkrog kilometra od čebelnjaka, je pa bilo pridelane le 350 kg ajde. Tudi češnje rode mnogo bolj v bližini čebelnjakov. Jablane rode baje petkrat bolj v bližini čebelnjakov kakor v večji oddaljenosti. Delo čebel je pa potrebno tudi pri deteljah, fižolu, sončnicah in sploh pri oljnatih rastlinah. Pri repici odeveto oprašeni cvetovi hitreje in razvijejo se lepiji stroci, zato pa škodljivi tudi nimajo dovolj časa, da bi lahko škodovali. Zato je pridelek za tretjino večji kakor pri rastlinah, ki niso obiskane čebele. Iz tega je tudi razvidno, kako velikega pomena je, da čebelarji vozijo čebele na pašo na polja.

Koristno delo čebel v številkah

V drugem članku v Slov. čebelarju nam koristno delo čebel za kmetijstvo stopi pred oči v številkah. Strokovnjaki so dognali o pridelovanju sončnice s pomočjo čebel na površini 102 ha. Ugotovili so, da

je bilo v oddaljenosti 400 m od čebelnjaka 7,3% piškavega semena; v daljavi 600 metrov od čebelnjaka je bilo praznega semena 14,4%, v oddaljenosti 1070 m 27%, v oddaljenosti 1600 m pa 31%. Tako so dognali, da bi bilo treba za hektar s sončnicami posejanega polja za temeljito oprašitev 1,5 čebele družine. Upoštevati je treba seveda oddaljenost panjev, odnosno čebelnjaka od njive. Prav tako je koristno delo čebel pri pridelovanju buč. — Ta dognanja strokovnjakov bi naj upoštevati tudi naši kmetje. V naprednih državah se že dobro zavajajo velikega pomena čebelarstva za druge kmetijske stroke ter se praktično okoliščajo z dognanji raziskovalcev.

Mnogo večji pridelek detelnega semena

Izrednega pomena je delo čebel tudi za pridelovanje detelnega semena. Strokovnjak Veprikov, ki je dognal, da sončnice daje mnogo več pridelka blizu čebelnjakov, je tudi dokazal, da je pridelek detelnega semena znatno večji, če letajo čebele na pašo na deteljišče. Na površini hektarja je bilo pridelanga detelnega semena v neposredni bližini čebelnjaka pri prvem poizkusu 319 kg, v oddaljenosti 400 m 271 kg, v oddaljenosti 850 m 92 kg, a v daljavi polkroga kilometra pridelka sploh ni bilo. Pri drugem poizkusu je bil pridelek večji na vseh krajih, a zopet največji v neposredni bližini čebelnjaka, in sicer 448 kg na hektar. Tudi to bi naj kmetje upoštevati, seveda predvsem tisti, ki si morajo zdaj pridelovati deteljno seme sami.

Ti primeri so menda dovolj zgovorni, da dokazujejo, kako velikega pomena je čebelarstvo za kmetijstvo in da bi ga morali podpirati z vsemi silami. Čebele bomo morali začeti prištevati med najbolj koristne živali v kmetijstvu.

Konec igralnice v Nizzi

Palačo, ki je bilo v nji zbirališče delomrznežev in pustolovcev, so že začeli podirati

Minilo je skoraj točno 50 let, ko je zrasla iz Sredozemskega morja bela palača, zbirališče mednarodne družbe, praznične nešteti tragedije, kristalizacijska točka, okrog katere je krožila človeška požrešnost in vrtinca človeških strasti. To je bila igralnica v Nizzi, lekalci sreče, pustolovci in radovedci iz vseh delov sveta, so se zbirali tu že od otvoritve igralnice v maju 1893 do njene zatvoritve ob koncu lanskega leta. Marsikomu je prinesla igralnica bogastvo in srečo, še več ljudi je pa upropastila, da so obubožali ali si pa celo v obupu končali življenje.

Palača, kjer je imela igralnica svoje prostore, je zgrajena na mogočnem pilotih, zabith v morskem dnu. V nji je iskalo srečo od otvoritve do konca lanskega leta, ko so oblasti igralnico zaprle, 80.000 Francozov, 75.000 Angličanov, 49.000 Nemcev, 57.000 Američanov, 30.000 Švedov, Dancov in Norvežanov, 60.000 Južnoameričanov, 50.000 Italijanov, 32.000 Špancev, 10.000 Portugalcev ter 50.000 delomrznežev in pustolovcev iz Japonske in Kitajske. Mnogi so srečo našli, če več jih je bilo pa takih, ki so v usodnih nočeh zaigrali vse svoje premoženje.

Nemška potražnina na razstavi v Madridu

Pod pokroviteljstvom Nemške kulturnega zavoda je bila pred velikonočnimi prazniki v Madridu otvorenja razstava španskega akvarelista Santiaga Escudera. Ki je razstavil svoja najboljša dela, prikazujejo nemške krajine in mesta. Svečani otvoritvi so prisostvovali zastopniki nemškega poslanstva v Madridu in mnogi španski dostojanstveniki ter predstavniki kulturnega življenja.

Kliring Nemčija - Švedska

V primeru s celokupno zunanjo trgovino Švedske je bila vrednost izmenjave blaga, urejena pred sedanjo vojno potom kliringa, razmeroma skromna. Leta 1935 je znašal kliringški promet 640 milijonov kron. V naslednjih letih je stalno naraščal, leta 1939 je znašal že 10.100 milijonov. V tem času pa je znašal delež kliringškega prometa v skupni vrednosti švedske zunanje trgovine samo okrog 25%. Delež nemškega švedskega kliringa v celokupnem kliringškem prometu pa je znašal od leta 1936 do 1939 90%.

Po izbruhu vojne je dobil kliring v švedski

zunanjí trgovini znatno večji pomen. Kliringški promet se je povečal od 10.100 milijonov kron v leto 1939 na 1720 milijonov v leto 1940 in na 2655 milijonov predlanskim. Lani je znašal kliringški promet 2568 milijonov. Delež kliringškega prometa na vrednost švedske zunanje trgovine se je od začetka vojne znatno povečal. Leta 1940 je znašal 52%, predlanskim 88%, lani pa 83%. Delež nemško-švedskega kliringa v celokupnem kliringškem prometu pa je zanjaja leta nazadovaj. Leta 1940 je znašal 80, predlanskim 73, lani pa 69%. Celokupni anški blagovni promet na nemško-švedski kliringški konto, obsegajoč tudi plačila za tekoči blagovni promet s Holandsko in Belgijo, je znašal okrog 1760 milijonov. Od tega odpade 885 milijonov na vplačila in 875 milijonov na izplačila.

Valutni načrti

Kmalu potem, ko je prof. Keynes izdelal valutni načrt je Morgenthauov izvedenec za valutna vprašanja Harry White izdelal podoben načrt tudi za Ameriko. Oba načrta se nanašata na povojne čase. Zdaj se je pa odločila tudi nizozemska vlada v Londonu za valutni načrt, ker se pripravljajo medzavezniška valutna konferenca, na kateri bodo vsi valutni načrti predloženi. Nizozemski načrt bo pripravil bivši predsednik banke za mednarodno plačilno izrav-

Italijanski MAS križarj po Sredozemskem morju

navo v Baslu prof. U. Beyen. Prvotno je sklical Washington valutno konferenco za konec aprila v Hot Springs v državi Arkansas, pozneje je moral biti; pa konferenca preložena, ker povabljeni vlade v tako kratkem času niso mogle proučiti ameriškega valutnega načrta.

Nemško stavbarstvo na razstavi

Istanbulski župan je oni dan otvoril v prisotnosti diplomatskega zbora in predstavnikov oblasti razstavo sodobnega nemškega stavbarstva. Nemški poslanik von Pape je v svojem govoru naglašal stavbarsko preteklost Istanbulu in bližajočo se 500 letnico zasedbe mesta po Turkih. Naglašal je tudi kako srečni so Turki, da lahko žive v miru. Dalje je omenjal nemško-turško prijateljstvo. Razstava prica o nemškem zanimanju za razvoj Turčije. Med Nemčijo in Turčijo je dejal von Pape ni bilo nikoli nasprotstev, pač pa mnogo skupnih idej. Močna in procvitajoča Turčija je potrebna za ravnotežje in razvoj starega sveta, kakor je močna Nemčija sredi

Evrope za zgodovinsko poslanstvo zapadne civilizacije. Najbolj vroča želja Nemčije je, da bi Turčija nadaljevala svoje mirno obnovitveno delo.

Premoženje slovaških židov

Slovaška država je prevzela že lani vse nepremično premoženje židov, zlasti hišno posest v vrednosti 1.200.000.000 kron. Na Slovaškem živeči židje so imeli 6000 hiš. V državne roke je prešlo tudi vse drugo premoženje 70.000 izseljenih židov. Po veljavnih določbah so terjatve tretjih oseb pristojnih oporočence. Da bi se preprečilo sodni prenos zahtev s tretje strani je bil slovaškemu parlamentu predložen osnutek zakona o moratoriju za take terjatve. Moratorij bo trajal do konca tekočega leta. Do tlej bo skušalo finančno ministrstvo poravnati vse iz tega naslova izvršajoče za-sebne terjatve.

NISTA SE RAZUMELA

— Vaš primer bo izredno obogatil zdravniško vedo. — No, gospod doktor, samo da mi ordinacije ne boste predrago zaračunali.

Križanka št. 70

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15					16		17			18			19
20				21	22		23						
		24	25		26			27				28	
29	30	31			32	33		34	35		36		
37		38			39			40			41		
42					43			44			45		
		46						47			48		
49							50				51		

Besede pomenijo

Vodstvo vno: 1. sportnik; 8. kača; 11. polom; katastrofa, izgubljenost; 15. polica; strah; 18. uspešen ugonik; križanka; 19. španski epik; 20. pesni; 21. zadržek; 22. besede; 23. pritlikavo ljudstvo v nemškem bajzlovju; 24. silen, razkaz zvoje svoje moči; 27. zalivanje, solzjenje; 28. začetnik imena in priimka slovaškega pisatelja (Vilka kronika); 29. arzen; 31. kulturna rastlina, ki se pri nas še ni udomačila; 32. ime naše filmske igralke; 34. dva samoglasnika; 36. žensko ime ljubkavalna oblika; 37. letna doba (množina); 39. grška črka; 40. pripadnik pridobitnega stanu; 42. dokaz v kazenskem procesu; 43. postaja in večji kraj ob dolenski železnici; 45. žensko ime; 46. enote rumunskega denarja; 47. sestavni deli pesni; 49. grški otok, domovina Odiseja; 50. pod nosom kosmat; 51. zabea.

Navpično: 1. menjavati za denar, 2. posebno stanje vode, 3. svetopisemska oseba, 4. Varese (avtomobilska značka), 5. pokrajina v Španiji, 6. erbi, 7. vrednost v denarju (množina), 8. gesta, premik, 9. drevedov, 10. trud, napor, posel, 12. žensko ime, 13. dva samoglasnika, 14. poljska cvetlica, 17. naglo se premakniti, 18. slad-

kor, 22. borbe, bitke, 25. stavčni člen, 26. kaj v dalmatinskem narečju, 28. urejena zbirka neizgovornih, 30. poslanec, pismonoša, 33. živalska noga, 35. žensko ime, 36. mati vraga človeštva, 38. moč, nujna, stiska, 39. hlapljiva tekočina, 40. kriminalec, 41. žilo, 44. krojaška potrebščina, 48. predlog.

REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 69

Vodstvo vno: 1. licitacija, 9. naturer, 16. Alabama, 18. kakadu, 19. uš, 21. obale, 22. pod, 24. kanim, 25. ton, 27. Una, 28. volar, 30. zali, 31. otep, 33. kimavec, 35. ma, 36. Ob, 38. zašiti, 39. au, 41. um, 43. opatija, 46. para, 48. rman, 51. arne, 52. bob, 54. bat, 55. Cerin, 57. kota, 58. Sisak, 60. di, 61. ananas, 63. Korotan, 65. neroden, 66. komasacija.

Navpično: 1. ljutomerica, 2. ca, 3. ito, 4. tabu, 5. Abano, 6. Cala, 7. ime, 8. ja, 10. ak, 11. tek, 12. ukaz, 13. ranar, 14. edil, 15. numizmatika, 17. solata, 20. šota, 22. p.mije, 23. davi, 26. ne, 28. višina, 29. re, 32. po, 33. kateta, 34. ca, 37. bo, 38. Zora, 40. up, 41. urad, 42. Harar, 44. pa, 45. losos, 47. ab, 49. mene, 50. Nino, 52. bira, 53. Bata, 56. nad, 58. som, 59. KAC, 62. se, 63. ko, 64. ni.

GEORGES OHNET:

ROMAN

Torej ga bo branila. In vendar! ... Zdravnik je zamišljeno zrl na nesrečnega moža, ki je zdaj mirno spal na divanu, ne da bi vedel, da se vpricho njega govori o njem. Mar je bil ta mož vreden tolikega trpljenja in tako velike nevarnosti, ta pijanec, ki se svojega razuzdanega življenja niti sramoval ni in ki se je vpricho uslužbenec očetovega podjetja, da celo vpricho svoje žene bahal z njim, zdaj je pa ležal nepremično sredi praznih steklenic? Ah, kako žalosten je bil pogled nanj! In kako nesrečna je bila ta oboževanja vredna žena, priklenjena k takemu možu, namenoma žrtvovana v nadi, da ga bo z delom rešila in z ljubeznijo preprečila njegovo no rost.

Sreče mladega zdravnika se je skrčilo pri misli, kako drugače bi lahko bilo, če bi se bil on sam seznanil s to dražestno Genevieve, preden se je zaročila s Kristijanom. Kolika sreča bi ga bila čakala, če bi bil mogel živeti z njo, če bi ji bil mogel dati svoje ime in delati, da bi postala žena slavnega moža. Spomnil se je tistega večera v Deauville, ko jo

76

je prvič videl, tako resno, tako skromno in vendar tako odločno. Spomnil se je kako jo je srečal potem po njeni poroki ... in kako jo vidi zdaj tu, v tem kabinetu, ob strani njenega spečega in v spanju stokajočega moža. Mar ni zaslužila, da bi ji posvetil vso svojo udanost, da bi ji pomagal pri njeni nalogi in da bi postal mučenik svojega prijateljstva, če bi se hotel primerjati z njo, ki je bila mučenica svoje dolžnosti? Menda so odsevale te vzvišene misli in ta plemeniti sklep z obraza mladega zdravnika, kajti Genevieve je dejala:

— Ali premišlujete, kako bi mi mogli pomagati v boju, ki sem se zanj odločila? ... Ah, stutila sem to ... Vašo udanost že poznam. Saj ste mi že nudili priložnost oceniti jo. Vem, da se moram za njo zavahati svoji bridki usodi in vašemu sočustvovanju z mojo nesrečo ... In prav nič ne zardevam zaradi tega. Ne sramujem se, da b vzbujam sočutje in verjemite mi, da bom hvaležna za vsako vašo pomoč ... Hvala vam, dragi doktor, za vaše obzirno in iskreno sočutje.

Podala mu je roko. Zdravnik jo je rahlo stisnil in odgovoril z drhtečim glasom:

— Ukazujte, na razpolago sem vam. Povejte mi samo, kaj bi mogel storiti za vas.

— Zelela bi v prvi vrsti, da bi mi izposlovali stanek s tisto žensko, ki se sama naziva grofica Steingel in ki je moj mož o nji prepričan, da je to Etienetta Dharielova, bivša njegova ljubica ... Prihajna v tvoje bolnico, kakor ste ji povedali sami. Poskusite roko zvedeti, kdaj prihaja, da bi mogla tudi jaz priti istega dne tja. Uredim vse tako, da

bo prisoten tudi moj tast ... kajti proti tej ženski se morava boriti skupno. Vem, da nima druge moči, razen tiste, ki ji jo nudi Kristijanova slabost. In če moremo verjeti besedam, ki so ušle temu nesrečnemu v pijanosti, je prišel v njene kremplje proti svoji volji, z odporom. Oglasiti se morata torej njegov oče in njegova žena. In če ju ne bo poslušala, če jima ne bodo priznane pravice, ki jima gredo po rodbinskem razmerju, po morali in zdravi pameti ... tedaj ... Plaho se je ozrl na njo.

— Tedaj?

Prisnilo se je nasmešnili in omahljivo zamahnila z roko.

— Tedaj bomo videli, kaj se še da storiti ... Odločili se bomo po tem, kakršen bo rezultat ... Nikar ne mislite, da sem pogumnejša, kakor sem v resnici. Moja vroča želja je, da bi mogla izpolniti svojo nalogo ... toda s kakšnimi sredstvi bom dosegla svoj cilj? Ne vem in zdi se mi skoraj, da sem razorožena ... Saj tako malo poznam življenje in ne vem, kako naj ravnam v takih razmerah. Mislim pa, da ni mogoče siliti uboge žene, naj živi z možem, ki jo žali in vara, ki ji dela s svojo razuzdanostjo sramoto. Ali bi ne bilo bolje, če bi poskusila odvrtiti dele nesrečnega od njegove razuzdanosti s tem, da bi se ločila od njega, kakor pa da vztrajam pri njem in ga zaman karam? Ah, pijanjevanje je po mojem mnenju najgrra in največja grodinja.

Vsa iz sebe je pokazala na Kristijana, ležečega na divanu in težko sopečega. Obraz se ji je skrivil in ves njen odpor se je sprostil v ogorčenem vzkliku. Mladi zdravnik je molčal, ker se je bal, da bi se

izdal, če bi se dal zapeljati svojim čustvom, da bi ji odgovoril. Toda sam pri sebi je dejal:

— Mar naj bi na Vernierovemu sinu preizkusil tisti serum, ki je bil njegov učinek tako dober pri nesrečnih, ležečih v moji bolnici? Seveda, te lahko stalno nadzorujem tako, da se morajo ukloniti moji volji, toda Kristijan ... Če mi uide prav v trenutku, ko bo moje zdravilo zmešalo njegove možgane ali če bi serum povzročil pri njem neozdravljivo ohromelost ali celo smrt — mar bi mogel prevzeti tako veliko odgovornost? In vendar, če bi bil to navaden revež, bi niti za hip ne okleval, zdravil bi ga in gotovo bi ga tudi ozdravil. Toda kdo mi more dati dovoljenje za tako nevaren poskus? Koga naj prosim — njegovega očeta, njegovo ženo ali njega samega? Globoke gube so prepregle zdravnikovo čelo ... Odločno je dvignil glavo in si odgovoril v duhu: — Svojo vest! — Ni več okleval, videl je povsem jasno v svojih mislih in spoznal je svojo dolžnost.

— Če izčrpate vsa svoja moralna sredstva, ki hočete z njimi spraviti Kristijana na pravo pot, ostanete še gmotna sredstva, ki jih imam v svojih rokah. Lečili bomo vašega moža kot bolnega človeka in prepričan sem, da ga bomo izlečili.

— Ah! Toda to je najskrajnejše sredstvo, doktor, — je zašepetala mlada žena, — in podobno je prisilnemu jopiju, ki vanj uklenejo umobolnega, da si ne more končati življenja ali da ne more ubiti svojih paznikov. Mnogo srečnejša bi bila, če bi mogla rešiti Kristijana z oživiljem njegove moralne volje in moči.